

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Cap. VI. Coadjutoris Episcopi Gebennensis dignitatem defugit, donec aliud
ipsi à Deo significatum est: & gravi morbo conflictatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

240 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
fici posse putares, adstans digitus Dei illius operâ
secundissimos dederit eventus. Dicitur numerus
hæreticorum qui ad Ecclesiæ gremium per ea
tempora redierunt, fuisse tricesies mille, & quod
excurrit: ita retulere tum alii fide dignissimi, tum
potissimum Illustrissimus Episcopus Bellaius: qui
addit præterea, de Francisco Salesio loquens, hu-
meros ipsum habuisse toti Orbi terrarum ferendo
pares: ipsum inde ab æternitate lectum à Deo fu-
isse pro Apostolo, parente, protectore populo-
rum illorum. His porro expletis, ad tempus inde
recedens, perrexit Ancium, ad transigenda nego-
tia quædam: utque Tononi substiterat ad rem
Ecclesiæ, ita Ancium excurrit ad majus Dei ob-
sequium. Nimirum illum agebat, seu eundem se-
redeundum esset, amor Dei; siquidem nihil nisi
scelum aut spirabat, aut sequebatur: ita fieri non
poterat ut antè quiesceret, quàm in beata illa re-
gia summo illo bono fruereetur, quod jam tum vi-
res omnes facultatésque mentis ejus occupabat.

CAPUT VI.

*Coadjutoris Episcopi Gebennensis dignitatem
defugit, donec aliud ipsi à Deo significa-
tum est: & gravi morbo consti-
tatur.*

ANCIUM cùm pervenisset Vir Apostolicus, de
infinite laboribus, de Ministrorum Calvinis-
ticorum rabie, deque Tartareis furoribus trium-
phans, Coadjutoris dignitatem non modò de-
fect Illustrissimus Episcopus, sed etiam hortatus
vehe

vehementer, ne oblatam dignitatem repudiet. Cùm refugeret Franciscus (quæ erat ejus animi demissio) profitereturque nihil se in se agnoscere quod incitare optimum Præsulem potuisset, ad eum honorem sibi deferendum; Principis auctoritatem implorandam sibi putavit Antistes: sed non magnoperè laborandum hîc fuit; jam Dux, quid Episcopus animo voveret nescius, ultro Franciscum ad id ipsum designaverat. Et poterat quidem id à Deo profectum existimare, in quod religiosissimi Principis & vigilantissimi Episcopi voluntatum conspiratio consenserat: sed ea nimium humilitatis indoles est, latebras semper quæritat; nec adduci unquam potest, ut se evehi persuadeat ad illos apices, nisi luce meridianâ clarius perspiciat vocari se à Deo tanquam Aaron. Eâ mente Vir Apostolicus, amantissimus demissionis, ab honoribus alienissimus, optimum Episcopum sic affatur:

Non satis assequi conjecturâ queo, Præsul Illu-
 lustrissime, unde illa animi tui inductio profe-
 cta sit, ut me successorē ipse tibi designares, quã-
 do nullas in me agnosco nec dotes naturales,
 nec virtutes, ad tantum onus pro rei merito sus-
 tinendum. Auctus sum à Domino Deo, & à te,
 majoribus beneficiis, quàm unquam optavi:
 semperque præclare mecum agi putabo, si quo
 loco sum, in eo consenescere liceat. Nec verò
 laborem refugio: ac si ita statues, tempus curã-
 que meas impendam lubenter Parœciarum ali-
 quot procurationi: ad Episcopatum quod atti-
 ner, ignoscas mihi, quæso, si non assensero: ne-
 que

que enim vel aciem oculorum audeo ad hunc
 thronum intendere, quo quidem longè dignior
 res sunt alii, quàm peccator hic quem vides.

Hæc pauca prolocutum Franciscum, profectus
 est, ut affolet, veneratio major: comprobatur
 tunc in seruo Dei, quod S. Joannes Chrysostomus
 tradidit: (a) *Gloriam despice, & omnibus eris gloriosus*.
 Renitentem urget magis magisque optimus Ar-
 tistes, monetque vehementer, ne resistat diuitiis.
 Adhibet etiam amicissimum quemque qui in se
 exorètque à Francisco, sinat transigi per eos quo-
 rum erat, de re cunctis optatissimâ & publicis vo-
 tis summoperè expetitâ. Ac profectò fregisse
 alium quemlibet tam certa, tamque firma aucto-
 ritas; at nō Franciscum: rupe immobilior, cum in-
 timorum suorum aliquo sermocinans, Qui nō
 runt, inquit, quæ notio sit Episcopalis nominis
 ad eam vocem contremiscunt: etenim eo vo-
 cabulo designatur Ecclesiasticarum dignitatum
 non ima, sed difficillima gravissimâque. Is qui
 non obscure prædicabat in domo sua panem
 non esse, dum ad Principatum suscipiendum
 urgebatur, eos omnes qui fastigia dignitatum
 istius generis sequuntur, admonebat sapienter
 viderent porrò, num satis parati ad id essent
 satisque haberent animi & virium ad tot tam-
 que graves labores ferendos; cerebrumque ei
 usque constans, ut non ad aspectum tot præci-
 pitiorum vacillarent & titubarent.

Cùm tamen ita comparatus esset animo, per-
 staretque in repudiando eo quod ingerebatur, Sa-

(a) *Hom. 4. ad populum.*

etdos quidam, pius imprimis, felicior aliis ad
 expugnandum Franciscum fuit. Is cum Antistitis
 nomine considerare juberet, electionem illam ca-
 nonicam esse, neque aliâ eligendi formulâ usos
 priscos fuisse in Ecclesia, ita ut quotquot Episco-
 patum capefferint, capefferint eo modo; nihil-
 que aliud esse Prælatorum resistere voluntari,
 quàm resistere Deo ipsi, cujus tamen è nutu, nutus
 omnes suos aptos veller Franciscus esse; permo-
 tus denique est, ab eodémque Sacerdote petiit,
 ambo irent eâ ipsâ de causâ sacrificarum: secun-
 dum sacra, visurum se quid responderet. Cum
 perrexissent. visus eo die Franciscus, dum Sacrifi-
 cium peragit, tanquam extra se raptus, vultu flam-
 manti, radiantique; ac planè in Deo, & in Deo oc-
 cupatus, Et aliquid præter solitum evenisse, ex-
 templò declaravit: cum ex eo quæsiisset Sacerdos
 idem, quidnam tandem statuisset? Tu verò, in-
 quit, Illustrissimo Præsuli meo nomine renun-
 cia, tamen si nunquam me pupugit Episcopatus
 ambitio, me tamen, si jusserit, haud recusaturum
 quò minùs paream, qui eum audiens, Deum au-
 diam; ac sperare me, fore ut illius ipsius benefi-
 centiâ, à quo eò agor, doner dotibus talentisq;
 illis, quæ ad tam arduum ministerium aptè ob-
 eundum sint necessaria.

Ubi id emanavit, exultare animis cuncti conti-
 nuò, pius autem Præsul vel maximè: itaque gau-
 dio gestiens; Et si, inquit, nihil unquam me memi-
 ni bene fecisse in vita, tamen hac in re non nihil me
 perfecisse existimo ad Domini Dei gloriam, ad u-
 tilitatem istius diœcesis, ad bonum publicum. Et
 con-

144 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
consentaneè isti iudicio, constituit, Salesium Ro-
mam quamprimum mittere, tum ad benedictio-
nem Apostolicam suscipiendam, tum ad Bullam
quam vocant, afferendam ab summo Pastore,
aspectabili Capite Ecclesiæ. Sed Dominus Deus
ad iter illud quod attinet tam promptum, aliud
suam ipsius gloriam & illius de quo agebatur pro-
fectum in spiritu, constituerat. Incidit Franciscus
in morbum tam gravem, ut intra paucos dies de-
Medici desperârint: quo casu consternati animi
sunt tum Antistes ipse, tum amici & familiares
omnes ægotantis. Ipse non modò æger corporis
sed etiam sinente Deo, mente graviter confictus
horreere cœpit ad divinorum iudiciorum cogita-
tionem, & ingenti metu percelli, accedente pro-
fertim aliâ quadam petitione inimici, quæ in vo-
cas prorumpere coëgit ægrum: (b) *Dimitte me-
plangam paululum dolorem meum; antequam vadam
terram tenebrosam, & opertam mortis caligine. Laboravi
in amaritudine anime mee: dicam Deo; Noli me con-
tinere.* (c) *Domine, quâdo veneris iudicare terram
ubi me abscondam à vultu iræ tuæ? Ne in furore
corripas me. Salvam fac animam meam: quoniam
est in morte qui memor sit tui. Laboravi in gemitu
lavabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis
tuum meum rigabo.* (d) Tum respirans aliquantulum
addebat: *Universe via Domini, misericordia & veritas.* (e) *Quare tristis es, anima mea? & quare conturbata
sine? Spera in Deo; quoniam adhuc confitebor illi, salus
vultus mei, & Deus meus.* (f) Tenuerunt eam angustie

(b) Iob. 10. (c) ibidem. (d) Psalm. 6. (e) Psalm. 42.
(f) Psalm. 42.

sanis diu, donec se colligens, fidensque Domino,
 Tam ego inquit, egebo aliàs divinâ misericordiâ,
 quàm nunc: ipse verò tam me nunc miserabitur,
 quàm aliàs. Atque hîc demum tentator refugit,
 ad illam æquabilitatem animi in Francisco, seu ex-
 eundum è vita esset, seu vivendum diutiùs: ita de-
 prehensum, à Domino idcirco datum illud *forte*
certamen (g) fideli famulo ut vinceret; summo A-
 gonothetâ, ut semper aliàs, athletæ suo opem fe-
 rente in tempore opportuno.

Quo ipso tempore quàm conjunctus cum Deo
 animi & voluntatis consensione esset, videre cuiq;
 licuit: nam cùm Medicorum unus sorbitionis ali-
 quid appararet, isque sciscitanti ægro, quid faceret?
 respondisset in hæc verba; *Quod ego facio, tu nescis*
modo, scies autem postea: dictum Francisco, tam vi-
 ribus corporis prostratis, quàm mente sanâ impro-
 bans, Non est, inquit, temerandum verbum “
 Dei: neque sententiis vocibusque sacrorum li- “
 brorum abutendum ad ridicula: proinde cave “
 talia in posterum ulurpes. Accedentibus au- “
 tem Canonicis Ecclesiæ, cui jam Præpositus “
 præerat, quò ultimum vale propè animam “
 agenti facerent; Ego itidem, inquit, ad pe- “
 des Domini Salvatoris provolutus, salvere “
 unumquemque vestrûm jubeo: à vobis precor, “
 ipsius mihi misericordiam impetretis; ego vi- “
 cissim, si, ut spero, vestris potissimum acceden- “
 tibus precibus, ad beatâ illam æternitatem ad- “
 mittat, vobis ab illo comprecabor cumulum “
 gratiarum. Atque hîc cùm deliquium passus “

K grave,

(g) Sapient. 10.

146 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
grave, haud dubitanter moriturus putaretur, con-
tra omnium opinionem revaluit, seu præ
potionis efficacitate, seu Patris misericordiam
singulari beneficio; qui dum unum confanar-
latur omnes, atque ad eò ipsi Granerio, quem ad-
ptati Coadjutoris morbus afflixerat, pristinam
letudinem restituit. Clerus populûsque gra-
tissimè pro tanto Dei munere reddere, relin-
to sibi eo, in quo tantas spēs constitutas habebat
quòque gaudium suum propriè Canonici re-
rentur, symphonicos Templi pueros ad eum
duxere, lætis modulis revalentem exhilararunt
at is jubet concini ad numeros, Psalmum David
cum, *Quam dilecta tabernacula tua Domine*
tum! (h) tantâ animi in Deum suaviter tendenti
exultatione, ut jam tum frui sibi illâ, quam
quam ex porta salutaverat, felicitate videretur.

(h) Psal. 83.

CAPUT VII.

*Romam proficiscitur: de Theologia eru-
ditissimè respondet: eius Missio
Apostolica declaratur.*

Vix recuperata valetudo erat, cum eundem
Romam fuit. Iter ingressus, ambulansque
Deo, (ut Sacer Textus (a) de Enoch eloquitur) cu-
jus gloriam sequebatur in consiliis factisque omni-
bus, Satanam de more habuit adversarium. Nisi
rum non potuit spiritus nequam, qui nec Deum
hominem factum intentatum reliquit, continere

(a) Gen. 5.